

Den 1. oktober 2018

Kære miljø- og fødevareudvalg

EU er gået i gang med at forhandle, hvordan EU's fælles landbrugspolitik (CAP) skal se ud efter 2020. NOAH og Frie Bønder – Levende Land mener, at det er alarmerende nødvendigt, at en ny landbrugspolitik adresserer de miljømæssige og sociale problemer relateret til landbrugs- og fødevaresektoren. Derfor håber vi, at I vil se nærmere på [vores rapport](#) og **nedenstående kommentarer til Kommissionens forslag til en ny CAPⁱ**, som vi har udarbejdet i dialog med vores europæiske netværk, Friends of the Earth Europe.

Kommissionens forslag til en ny CAPⁱⁱ (offentliggjort den 1. juni) mangler centrale og nødvendige ambitioner, der kan takle de alvorlige problemer - og vi håber derfor, at Rådet og Europa-Parlamentet vil være mere ambitiøse ved forhandlingerne af den endelige politik. **Vi anbefaler især, at EU fastsætter ambitiøse reduktionsmål for animalsk produktion** (der i Danmark optager cirka 80 procent af landbrugslandet og på europæisk plan udgør over 70 procent af EU's landfodafttrykⁱⁱⁱ) samt **obligatoriske og ambitiøse miljøstandarder, subsidierer overgangen til regenerative landbrugsmetoder**, der opbygger frem for nedbryder jorden, og **støtter små landbrugsbedrifter**.

Ifølge FN har vi 60 år med frugtbar jord tilbage, hvis vi fortsætter med at benytte de konventionelle landbrugsmetoder, som vi gør i dag. FN peger på, at det er **nødvendigt at omstille til landbrugsmetoder, der kan genopbygge jordens organiske pulje – dvs. gå væk fra de konventionelle landbrugsmetoder^{iv}**. Det er veldokumenteret, at små bedrifter forbedrer miljøet^v og sørger for mange jobs – hvilket er meget væsentligt for landområderne, der oplever affolkning og emigration til byerne. Ikke desto mindre er vi vidne til en fortsat stor nedgang i antallet af små landbrug samtidig med at de store landbrug ekspanderer.

På 10 år har vi mistet en tredjedel af de små landbrug. I dag ejer 3 % af landbrugene over halvdelen af landbrugsjorden. Det er et problem både for miljøet og muligheden for at bevare liv og traditioner på landet. Derudover vil vi gerne påpege, at det er meget **skadeligt, at landbruget bruges til bioenergi, det er ikke bæredygtigt i og med vi allerede har et overforbrug af land** og har brug for at bevare biologiske materialer i jorden for at genopbygge den organiske pulje for at have en frugtbar jord i fremtiden.^{vi}

EU's landbrugsprodukter forbruger et areal 1,5 gange så stort som, hvad er tilgængeligt i Europa.^{vii} Konsekvensen er et stort klimaaftryk, afskovning, (bl.a. fældning af regnskove) og land-grabbing og vand-grabbing, hvor lokale befolkninger mister muligheden for at bruge deres land og vand. Der er derfor behov for at nedsætte aftrykket, ikke øge det – og dermed både nedsætte produktionen af animalske produkter markant og benytte reelle vedvarende energier (såsom sol og vind) frem for bioenergi.

Alt i alt gør Kommissionens forslag det ikke muligt at løse problemerne i landbrugssektoren:

Først og fremmest er der ingen omtale af eller forslag til reduktion af intensiv dyreproduktion; ingen klare og strenge miljøstandarder for et mere regenerativt landbrug; der gives fortsat støtte til produktion af bioenergi – frem for afvikling; man takler ikke problemet med at EU's landbrug optager et alt for stort areal land, der medfører land grabbing og afskovning globalt; og man takler

Den 1. oktober 2018

ikke årsagerne til, at vi har ustabile markeder, der skyldes finansiel spekulation, som skaber prisbobler.

Vi håber, at I vil tage stilling til disse emner og vores anbefalinger, da det er essentielt for fremtidige generationers muligheder for at have en planet vi kan leve på.

Hvis I kan tænke jer at tale sammen om CAP og problemer og løsninger for landbruget vil **NOAH meget gerne stille op til et møde og gerne sammen med Ole Færgeman fra Frie Bønder – Levende Land**, som har bidraget med værdifulde forslag til dette brev.

Med venlig hilsen

Natalia Lehrmann

På vegne af Frie Bønder – Levende Land (Via Campesina Denmark) og

NOAH – Friends of the Earth Denmark

Kontaktinfo

NOAH – Friends of the Earth Denmark
Nørrebrogade 39, 1. tv.
2200 København N
Tlf. 35361212

Overordnede kommentarer til Europa-Kommissionens forslag til en ny CAP^{viii}

Uambitiøse miljøkrav: Kommissionen lægger op til, at de miljømæssige krav til landbruget stort set ikke vil ændre sig, selvom der er behov for markant mere ambitiøse miljøkrav - ikke mindst som nævnt mål om drastisk nedsættelse af den animalske produktion, hvilket ikke omtales i Kommissionens nye forslag.

Den nuværende CAP har fejlet på miljøområdet f.eks. fordi reglerne om sædskifte og miljøfokusområder reelt ikke har medført hhv. reelt sædskifte og f.eks. mindre brug af pesticider (se nærmere i vedlagte rapport). Forslaget til en ny CAP lægger op til mere fleksibilitet for medlemslandene (subsidiaritet), der stiller mindre omfattende krav - f.eks. simplificeres CAP'en nu til blot at stille generelle krav om sædskifte uden at specificere nærmere om hvordan. Derudover lægges op til afskaffelse af miljøfokusområderne frem for skærpelse af reglerne.

Det vil være afgørende, at vælge de rigtige betingelser (conditionalities) for støtte og indikatorer for at sørge for, at målene nås. Kommissionen har ikke klargjort, hvordan disse vil se ud, hvilket understreger faren for, at medlemslandene ikke vil levere, hvis indikatorerne ender med ikke at blive tilstrækkelige. Vi håber, at I vil arbejde for ambitiøse betingelser, indikatorer, tilsyn og mål for nedsættelse af animalsk produktion.

Generelle krav, mindre tilsyn og strategiske planer: Kommissionen vil indføre nationale strategiske planer, som skal levere på generelle målsætninger opstillet af Kommissionen. Planerne vil skulle defineres af hvert enkelt medlemsland som basis for den fælles landbrugspolitik. Det kan føre til at medlemsstaterne vælger de mindst ambitiøse miljøtiltag og ikke giver tilstrækkelig opbakning til småskala-landbrug, og dermed et ræs mod bunden.

Kommissionens mål er nemlig meget generelle, og denne model vil nødvendiggøre en stærk og velfungerende overvågningsmekanisme til at sørge for, at medlemslandene leverer det, de lægger op til i deres egne "strategiske planer" og indfrier de generelle mål. Ikke desto mindre lægger Kommissionen samtidig med denne simplificering af reglerne op til mindre tilsyn. Det er problematisk, hvis målene skal nås.

Der er risiko for, at medlemslandene ikke kommer til at levere og vælger de mindst ambitiøse tiltag medmindre EU peger på tydelige, ambitiøse betingelser (conditionalities) og indikatorer, der skal leves op til. F.eks. er det nødvendigt, at EU stiller krav til at måle forbedringer af jordens organiske materiale, forbedring af biodiversiteten og minimering af udvaskning – og iværksætter yderligere tiltag, der skaber incitament til nedsættelse af den animalske produktion. Uden ambitiøse betingelser på EU-plan og uden sanktioner, hvis medlemslandene ikke lever op til CAP'ens miljø- og klimamål, må det forventes, at medlemslandene vil vælge laveste miljøkrav for at deres egne landmænd kan producere så billigt som muligt og dermed stilles gunstigt i den internationale konkurrence. Det har vi erfaret i den nuværende CAP, hvor fleksibilitet har medført at medlemslandene valgte de mindst ambitiøse tiltag inden for EU's overordnede rammer. Kommission lægger altså op til at CAP'en skal være det modsatte af en resultatbaseret politik, som den ellers fremfører i sit forslag.

CAP'en bør også indføre sociale betingelser ved at anerkende værdien af landbrugsarbejde og respektere rettigheder uanset om arbejderne har status af landmand, ansat, sæsonarbejder eller permanent arbejder.

Betingelser bør også tage **hensyn til forskellige produktionssystemer og vægte landbrug, der respekterer miljøet**. Den nuværende lovgivning, der indeholder tiltag såsom obligatorisk identifikation og tiltag der kan spore små drøvtyggere er en byrde for mange små landmænd, mens det er en fordel for de store industrielle landbrug^{ix}.

Koblet støtte: Kommissionen lægger op til at bevare den koblede støtte til animalsk produktion, herunder foder. Men **Kommissionen ser helt bort fra de mange problemer der skyldes overproduktion- og forbrug af animalske produkter**. Der er **behov for mål om at droppe den koblede støtte, så prisen i højere grad afspejler produkternes store aftryk på miljø, dyre- og planteliv**. **Stop også støtte til biobrændstofafgrøder** – det er veldokumenteret at disse er skadelige.

Grøn vækst: Det er et kæmpe problem, at Kommissionen lægger op til "grøn vækst" og koblet støtte til biobrændstoffer. I praksis betyder det, at **EU optager store områder til bioenergi afgrøder og – plantager i stedet for at bruge disse områder til fødevarer**, hvilket øger efterspørgslen på landbrugsjord globalt. Aftrykket på land er som nævnt allerede for stort, og en fortsat stigende efterspørgsel på land kan aldrig kaldes bæredygtig.

Bioenergi er ikke CO₂-neutral, men har oftest en større klimabelastning end kul på både kort og langt sigt. Bioenergi har umiddelbart ved afbrændingen en større klimabelastning end kul samtidig med at det kulstof, der frigives fra jord/plante systemerne, når der fjernes biomasse til energi, vil være meget lang tid om at blive bundet igen - måske sker det aldrig^x.

Derudover er de store arealer, der optages til bioenergi skadelige i forhold til at bevare naturområder, biodiversitet og undgå land grabbing. **"Grøn vækst" i form af flere svin, hvis gylle benyttes til at producere biogas kan heller ikke kaldes grøn, da den enorme animalske overproduktion som nævnt ikke er bæredygtig**. Det **haster, at bioenergi udfases hurtigst muligt og ikke udbredes endnu mere**. Ellers vil Danmark og EU heller ikke leve op til hverken klima- eller verdensmål^{xi}. En vis lokal produktion af biomasse til energi (f.eks. pil og poppel) vil hypotetisk kunne ske på landbrugsarealer, hvis det sker sideløbende med en reduktion af den animalske produktion, så det i hvert fald ikke fører til øget import af foder og dermed øger det globale aftryk. Det er bare ikke tilfældet for tiden og det vil kræve en større omlægning af den animalske produktion og landbruget til at være mere kredsløbsorienteret. **Se vores anbefalinger til scenarier for omlægning af landbruget i Norden^{xii}**. Følger vi disse scenarier vil der på sigt være en mulighed for at skaffe plads til en vis mængde lokalt produceret biomasse til energi samtidig med at der i de nævnte afgrøder vil blive bygget mere kulstof ind i jorden, end i traditionelle landbrugsafgrøder, og samtidig med at vi lægger landbrugsproduktionen om til færre dyr og flere planter, mm. Der kan evt. græsse grise mellem træerne/buskene. Landomlægninger af f.eks. brak til dyrket land er skadeligt for biodiversiteten og det bør EU derfor ikke give mulighed for.

Eco-scheme: Miljøordningen (eco-scheme) er **en overordnet frivillig foranstaltning for landmændene, der ikke forpligter medlemslandene til at afsætte en minimumsallokering af**

budgettet til denne ordning. Det betyder, at **medlemsstaterne kan ende med kun at tildele et for lille budget hertil og at landmænd dermed beslutter ikke at benytte sig af ordningen.** Introduktionen af eco-schemes i søjle 1 hentyder til mangel på generelle ambitioner om omstilling til bæredygtige, agroøkologiske landbrugspraksisser i søjle 1, siden højere miljøambitioner kun er frivillige via eco-schemes frem for obligatoriske gennem de overordnede betingelser.

Søjle 1 bør støtte de små landbrug: Det er som nævnt af både miljømæssige og sociale årsager nødvendigt, at vi støtter op om de små landbrug, men som det er nu, modtager 20 procent af landbrugene 80 procent af landbrugsstøtten. Der er behov for omfattende omfordeling, da 1/3 af Europas små landbrug er blevet nedlagt på 10 år. **Der er behov for at omfordele støtten til de mindste landbrug og det er derfor ikke tilstrækkeligt at lægge et loft over støtten (capping).**

Omfordeling: Kommissionen lægger i praksis op til at sløjfe omfordeling af den direkte støtte (søjle 1). Kommissionen vil indføre "complementary redistributive income support for sustainability" (artikel 26). Den skal sørge for omfordeling af støtte fra større til mindre eller mellemstore landbrug, og den er obligatorisk. Det lyder jo fint, men **dels skal den nærmere udformes af medlemsstaten, f.eks. Danmark, som skal fastlægge et beløb per hektar eller forskellige beløb for forskellige antal hektar samt det højeste antal hektar, som kan modtage omfordelt støtte** (som led i medlemsstatens egen "CAP Strategic Plan"). **Dels skal denne nye omfordelingsordning i det mindste delvis finansieres af de penge, som på grund af et loft på støtte (capping) ikke udbetales til større landbrug,** jf. artikel 15, stk. 3 ("the estimated product of reductions of payments shall primarily be used to contribute to the financing of the complementary redistributive income support for sustainability"). Uden penge fra "capping" (artikel 15), færre eller ingen penge til omfordeling (artikel 26). **Men der kommer ingen eller så godt som ingen penge fra "capping", som fremgår af det næste punkt.**

Det er meget **problematiske**, da 75 procent af landbrugene i EU – der kun ejer 11 procent af landbrugslandet - er under 10 hektar og at der derfor **bør omfordeles således, at mere støtte gives til alle bedrifters første 10 hektar.** Derved kan vi vende den nuværende udvikling mod koncentration af ejerskab på bekostning af miljø, jobs og bevarelse af livet på landet. **Kommissionen har dog lavet en meget bred definition af mellemstore landbrug, men det er nødvendigt overvejende at støtte op om at omfordele til de første 10 hektar, hvis omfordeling virkelig skal batte.^{xiii} Der må udarbejdes en ny definition af en mindre gård, som gårde der er under 10 hektar og ud fra denne definition afsættes en væsentlig andel af de direkte betalinger til de mindste gårde ved at give mest støtte til alle bedrifters 10 første hektar. Kommissionen bør allokere et mindst 20 procent af søjle 1 til supplerende omfordelingsstøtte.**

Loft over støtte: Reduktion af betalinger eller et loft for, hvor meget støtte en gård kan modtage (capping) har med Kommissionens udkast blot en symbolsk funktion. **EU bør målrette capping mod landbrug, der især er over 100 hektar, afhængigt af landbrugsstrukturen og størrelsen af gårdene.**

Kommissionen lægger op til at indføre et gradueret capping-system, således at hektarstøtte over 60.000 Euro reduceres med mindst 25 % for intervallet 60.000 til 75.000 Euro, med mindst 50% for intervallet 75.000 til 90.000, med mindst 75% for intervallet 90.000 til 100.000 og med 100% for beløb over 100.000 Euro. Ifølge tal fra Europa-Kommissionen betyder det, at under 1 procent af EU's landbrug vil blive påvirket af capping. Ekspansionen af den agroindustrielle storskala landbrug på bekostning af mindre, mere bæredygtige former for landbrug får dermed lov til at fortsætte.

Man vildledes til at opfatte forslaget om capping som positivt, men i realiteten har det begrænset effekt, da udgifter til løn, udgifter i forbindelse med aflønning, og egen og familiemedlemmers arbejdsbidrag omregnet til en aflønning skal fratrækkes beregningen. I lande som Danmark vil sådanne omkostninger altid være så store, at de bringer den beregnede hektarstøtte under lofterne. Hvis landmandens areal eksempelvis skulle kunne udløse 70.000 Euro i hektarstøtte, og han har haft arbejdsomkostninger på 15.000 Euro, så er den beregnede hektarstøtte nede på 70.000 minus 15.000 = 55.000 Euro, dvs. under loftet på 60.000 Euro. Det betyder, at han fortsat vil modtage de 70.000 Euro uden reelt at blive omfattet af loftet. Fradragsmuligheden betyder dermed, at capping reelt ingen som helst betydning har, bortset fra, at den er en fiks form for vildledning. **Fradragsmuligheden betyder dermed, for det første, at capping reelt ikke reducerer udbetaling af hektarstøtte til de store landbrug, og for det andet, at der bliver få eller ingen midler bliver til omfordeling.**

Vores anbefaling er fuld capping – dvs. at støtte skæres helt når den når over loftet – og endvidere, at omkostninger til arbejds løn mm. ikke kan fratrækkes hektarstøtten, når det afgøres, om den beregnede hektarstøtte er over eller under et af de nu flere lofter.

Derudover kan man **risikere, at reglen om capping vil blive omgået ved at store gårde opsplitter sig, men bevarer indirekte ejerskab.** Dermed kan **capping også omgås og således heller ikke have effekt medmindre EU sørger for regler og tilsyn, der betyder, at gårdejere ikke kan omgå lovgivningen.**

Ægte landmænd: Kommissionen lægger op til, at kun rigtige landmænd skal kunne modtage EU-støtte, og medlemsstaterne skal i deres CAP Strategic Plans definere, hvad der menes med bl.a. ægte landmand ("genuine farmer"). **Kommissionen skriver dog i artikel 4, stk. 1, at medlemsstatens definition skal udformes på en sådan måde, at støtte ikke tildeles landmænd, hvis landbrugsmæssige aktivitet kun udgør en ubetydelig del af deres samlede økonomiske aktiviteter eller hvis hovederhverv ikke er landbrug, dog således, at definitionen ikke må udelukke "pluriaktive landmænd," et begreb som ikke defineres (der findes dog en del litteratur om begrebet). Det kan gå ud over folk, der ikke kan leve fuldtid af deres landbrug og har et andet job som hovedindtægt.** F.eks. en assurandør, der driver 100 hektar med planteavl, hvis årlige indtægter hovedsageligt er fra arbejdet som assurandør. En umiddelbar læsning af Kommissionens udspil tyder på, at han fremover ikke vil kunne modtage EU støtte, men som sagt skal medlemsstaten nærmere definere, hvad der menes med bl.a. "rigtige landmænd". Kommissionens udspil **vækker**

bekymring, især for de mange danske deltidslandmænd. I et sundt politisk klima ville definitionen af en rigtig landmand være baseret på godt landmandsskab frem for bundlinje.

Søjle 2: Kommissionen lægger op til, at der afsættes færre penge til udvikling af landdistrikterne (søjle 2). **Kommissionen lægger med sit nye udkast til budget op til, at de direkte betalinger (søjle 1) bevares i nominelle termer, mens landdistriktsstøtten vil falde med 25 procent i nominelle termer^{xiv}.** Kommissionen foreslår som kompensation for nedskæringen en stigning i national medfinansiering. Denne renationalisering skævvrider løn og markeder, hvilket kan skabe konflikter på de nationale markeder, hvor en række europæiske multinationale selskaber har enorm magt^{xv}. **Krav om medfinansiering vil endvidere være en ulempe for mindre bemidlede områder i EU og dermed gøre det sværere at opnå mere retfærdige vilkår på tværs af landene.**

Kommissionen foreslår også en mulighed for at medlemsstaterne kan vælge at overføre op til 15 procent fra søjle 1 til 2, og yderligere 15 procent til at dække miljø- og klimatiltag uden krav om national medfinansiering, men erfaringen fra forrige CAP er, at medlemslandene fravælger denne mulighed.

I stedet for at skære ned på regional udviklingsstøtte bør der lægges mere vægt på miljøskånsomme praksisser, der skaber lokal resiliens og arbejdspladser på landet ved at opbygge lokale fødevaremarkeder og yde opbakning til landmænd, der ønsker at gå andre veje end den konventionelle. Det kræver dog også, at landdistriktsstøtten anvendes til miljømæssige og sociale aspekter, der ikke understøtter fortsat udbygning af det industrielle landbrug, hvilket søjle 2 tidligere også har været benyttet til. Derimod er der behov for støtte til omlægning af industrielle landbrug til agroøkologiske landbrug og at understøtte opstart af små agroøkologiske landbrug og at bakke de små landbrug op i lokal afsætning. For at undgå at omkring en tredjedel af det producerede frugt og grønt smides ud inden det når detailledet er det nødvendigt med gode vilkår for at afsætte produktionen baseret på **ligeværdige kontrakter mellem landmænd og detailhandel og krav til detailhandelen om at tage imod forskellige størrelser frugt og grønt ved at sælge per kilo frem for blot per styk.**^{xvi}

Det er dog ikke nok blot at have fokus på produktionen – **der skal også være øget efterspørgsel på mere vegetarisk, miljøvenlig og sund kost for at landmændene kan afsætte deres produkter.** Derfor bør CAP'en være **mere end bare en landbrugspolitik, men også en madpolitik, der understøtter lokale fødevarestrategier, der på én gang kan bidrage til ændret produktion og forbrug.**

Der er masser af **gode eksempler**, man kan tage ved lære af, f.eks. Södertälje Kommune i Sverige, der har udviklet en fødevarestrategi, der stopper udledningen af næringsstoffer, involverer 70 lokale aktører og har resulteret i at der i kommunen serveres **24.000 Østersø-venlige måltider hver dag** baseret på økologiske kredsløbsbrug om kun ca. 20 procent kød og fisk^{xvii}.

Landmænds indkomst er blevet mere og mere reduceret, i takt med at fødevaremarkedet er blevet dereguleret og fordi **de store agroindustrielle fødevarekæder dominerer og dermed presser prisen.** Med forslaget om at nedsætte allokeringen af EU's budget til CAP'en og **med EU's strategi**

om mere frihandel bliver det endnu sværere at klare sig som landmand ved at få ordentlige priser for varerne.^{xviii}

Innovation: Kommissionen præsenterer innovation som teknologisk og digital innovation, men overser den sociale, økonomiske og miljømæssige innovation som små og mellemstore landbrug udfører f.eks. ved at forarbejde produkter på gårdene, promovere direkte salg og lokale markeder og opbygge relationer med forbrugerne. Derudover bidrager selve de agroøkologiske metoder til innovation, fordi der er tale om regenerative praksisser, der forbedrer fødevarerproduktionen og miljøet. Såkaldt "smart" landbrug lægger blot op til en udbygning af det miljøskadelige industrielle landbrug, der koncentrerer på færre hænder.

Landbrugsrådgivende services: Dette forslag fra Kommissionen er en god mulighed og bør rettes mod at implementere rådgivende services relateret til småskala agroøkologi og omstilling hertil. Træning og udveksling af viden mellem landmænd bør indgå i programmet og udveksling mellem landmænd fra forskellige lande og regioner bør også inkluderes. Nye landmænd bør prioriteres og rådgivningen bør ikke udgøre ekstra omkostninger for landmændene. Der bør være et passende budget. Vi foreslår 4 procent af søjle 1. Forskning bør udføres i samarbejde med landmænd og værdsætte deres viden gennem udveksling og deltagerbaseret forskning. Forskningen bør have fokus på at landbrugene kan være autonome, dvs. mere resiliente eller modstandsdygtige, bl.a. ved at undgå gældsætning fra køb af dyre foderstoffer, pesticider, gødning, maskineri, mm.

Krisereserve: En krisereserve, der skal støtte op om landbruget i kriseperioder løser ikke grundproblemet: ustabile markeder. For at gøre fødevaremarkedet stabilt bør EU bekæmpe finansiell spekulation i råvarer inklusiv landbrugsvarer. Disse bør reguleres til samme niveau som vi så i starten af 1990'erne.^{xix} CAP'ens midler bør benyttes til at støtte produktionen snarere end være lappeløsning, fordi man ikke regulerer markederne godt nok til at undgå udsving. Det er endvidere uacceptabelt at finansiering af krisereserven vil finansieres af søjle 2-budgettet. Priser på jorde bør også reguleres, så der ikke kan gambles i at landbrugsjord stiger og falder med stor landbrugsgæld til følge.

Den fælles markedsorganisering (CMO): CMO-reguleringen bør få værktøj tilbage, der kan stabilisere priserne, så landmændene kan regne med, hvad de får for deres varer gennem f.eks. markedsregulering, kontrol og distribution af produktionen. Uden stabile priser kan landmænd ikke sikre deres fremtid, handle langsigtet og engagere sig i omlægningen af deres produktionssystemer.

Områdespecifikke begrænsninger/ANC'er: CAP'en bør støtte (marginaliserede) jorde, der gavner biodiversiteten, til ikke at dyrkes, men i stedet anvendes til bevarelse af biodiversitet og ANC-instrumentet e.lign. bør kun anvendes til at forhindre afståelse af jord, så længe det ikke har sociale og miljømæssige konsekvenser.

I øjeblikket gives overordnet den samme hektarbaserede støtte til jordene, men det bør tages i betragtning, at jordbunden er forskellig. For eksempel vil græsning i floddale have en gunstig botanisk effekt. Yderligere græsstøtte kan være rimelig i sådanne tilfælde.

Biodiversitetsforskere foreslår afgræsning året rundt, men med et lavere græsningstryk i sommermånederne end nu. Det naturlige græsningstryk bestemmes af, hvor stor en flok dyr, der kan overleve på det samme område, henover vinteren, hvor der er et mindre fødegrundlag. Græsning om vinteren fjerner bl.a. planterester (førelag), som modvirker opvækst af nye skud om foråret, samt opvækst eller spredning af buske og træer. Om sommeren er der rigelig føde, og det lavere græsningstryk vil give plads til blomstrende urter oa.

De nuværende naturbeskyttelsesordninger giver ikke de ønskede resultater, men i stedet blomsterløse enge bl.a. fordi græsningstrykket er højere end det ville være naturligt (jf. ovenfor). Der kan indimellem være behov for tilskudsfodring, inden der er græsset helt ned. Overgræsning i blomstringssæsonen, bevirker at der ikke er blomstrende planter og at tilførslen af næringsstoffer øges. Den ændrede næringsstofbalance i jorden er ugunstig for blomsterplanter og urter, der klarer sig med mindre næring og er nødvendig for, at der er gode betingelser for insekter og fugle.^{xx}

De permanente græsarealer bør få ordentlig støtte.

Områder med naturlige begrænsninger (ANC'er) er et redskab, som den fælles landbrugspolitik har brugt til at hjælpe landmændene med at undgå afgivelse af jord, men i nogle områder har det resulteret i landbrugspraksis, der skader miljøet. Af denne grund **bør instrumentet e.lign. i fremtiden kun bidrage til at forhindre afståelse af jord, så længe det ikke har sociale og miljømæssige konsekvenser.** Det bør kun bidrage med investeringer, der ikke har negative sociale og miljømæssige konsekvenser. Instrumentet skal derfor være forbundet med **sociale og miljømæssige kriterier** såsom stillingtagen til husstandens indkomst. Områder, der især vil gavne klimaet og biodiversiteten, bør udpeges til at blive taget ud af landbrugsdrift, som f.eks. tidligere moseområder. Der bør afsættes et minimumsbudget til områder med særlige begrænsninger/forhold.

Kildehenvisninger

- ⁱ Europa-Kommissionen 2018; [COM/2018/392 final - 2018/0216 \(COD\)](#), 1.06.2018
- ⁱⁱ Europa-Kommissionen 2018; [COM/2018/392 final - 2018/0216 \(COD\)](#), 1.06.2018
- ⁱⁱⁱ Schutter, L., og Lutter, S. 2016, for Friends of the Earth Europe. "[Forbrugets reelle pris – EU's landfodafttryk](#)", oversat til dansk af NOAH, Vienna University of Economics and Business
- ^{iv} Arsenault, C. 2017. "[Only 60 Years of Farming Left If Soil Degradation Continues](#)", af Scientific American.
- ^v Se f.eks. Batarý et al. 2017. "[The former Iron Curtain still drives biodiversity– profit trade-offs in German agriculture](#)" in Nature Ecology & Evolution volume 1, pages1279–1284: x
- ^{vi} Lehrmann, N., 2017. "[En grøn og retfærdig madpolitik](#)", for NOAH og Frie Bønder – Levende Land; Kay, S. 2016. "Land grabbing and land concentration in Europe", for Transnational Institute; Transnational Institute 2016. "Land for the few: The state of land concentration in Europe: Database for all EU member states"
- ^{vii} Schutter, L., og Lutter, S. 2016, for Friends of the Earth Europe. "[Forbrugets reelle pris – EU's landfodafttryk](#)", oversat til dansk af NOAH, Vienna University of Economics and Business
- ^{viii} Europa-Kommissionen 2018; [COM/2018/392 final - 2018/0216 \(COD\)](#), 1.06.2018, Bruxelles
- ^{ix} EVCV 2018. "[ECVC analysis of the proposed regulation for the CAP 2021-2017 reform and the strategic plans](#)"
- ^x Birdlife International, European Environmental Bureau and Transport & Environment 2010. "[Bioenergy – a carbon accounting time bomb](#)". Hessellund, B.; Hansen, K.; og Lumholt, L.; 2018. "[NOAH: Forskere bruger fakta-magi til at sminke biomasse](#)", Altinget.
- ^{xi} Se f.eks. Lehrmann, N.; 2018. "[NOAH: dansk bioenergi modarbejder verdensmål for skove](#)", Altinget; Hessellund, B.; og Hansen, K.; 2018. "[NOAH om energiforlig: Klimaskadelig biomasse subsidieres frem til 2025](#)", Altinget
- ^{xii} Karlsson et al. 2017 for NOAH mv. "[Future Nordic Diets – exploring ways for sustainable feeding in the Nordics](#)"
- ^{xiii} Lehrmann, N., 2017. "[En grøn og retfærdig madpolitik](#)", for NOAH og Frie Bønder – Levende Land
- ^{xiv} Matthews, A., 2018. "[Commission assaults rural development spending to protect direct payments](#)", Cap Reform.eu
- ^{xv} Se også EVCV 2018. "[ECVC analysis of the proposed regulation for the CAP 2021-2027 reform and the strategic plans](#)"
- ^{xvi} CONCITO 2011. "[Det skjulte madspild – kortlægning og handlingskatalog](#)"
- ^{xvii} NOAH og Frie Bønder – Levende Land et al. 2017. "[Madsuverænitet – Hvem skal bestemme over vores mad](#)", s. 21. Skrevet i Forum for Madsuverænitet
- ^{xviii} EVCV 2018. "[ECVC analysis of the proposed regulation for the CAP 2021-2017 reform and the strategic plans](#)"
- ^{xix} Hansen, M.; og Lehrmann, N.; 2011. "[Finansiell spekulation skaber sult](#)", Politiken; Lehrmann, N.; 2012. "[Fødevarekrisen og det finansielle system](#)", Det ny Clarté:
- ^{xx} Buttenschøn, R.; 2014. "[Vejledende græsningstryk for udvalgte naturtyper](#)", Københavns Universitet